

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת בלק

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד, עש"ק פרשת בלק
ו' תמוז תשע"א - שנה ב' גליון ע"ח

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	הרה"ג מוצ"ש	ר"ת
7:13	8:30	9:05
7:28	8:32	9:02
8:11	9:19	9:51
8:29	9:40	10:12

נא לשמור על קדושת הגליון

וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צְפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֻמֵּי. וַיַּגֵּר מוֹצֵאב מִפְּנֵי הָעַם מֵאֵד כִּי רַב הוּא וַיִּקְּץ מוֹצֵאב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר מוֹצֵאב אֶל זַקְנֵי מְדִינַת עֵמֶת יִלְחֲכוּ הִקְהֵל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ בְּלַחֵף הַשּׁוֹר אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה וּבְלֶק בֶּן צְפּוֹר מִלֶּף לְמוֹצֵאב בְּעַת הַהוּא (כב ב-ד).

ר"ב בנ"י שם ע"ב ושם מ"ה באחורים, היינו שבני ישראל יתקנו ע"י שם מ"ה פגם המחשבה בחינת שם ע"ב. ולכן ויקץ מוצאב מפני בני ישראל רצה להשתדל שלא יהיה הקץ הגאולה.

וזהו אמרו 'ועתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו' בדוקא לשון 'הקהל' לרמוז שבני ישראל יקהלו ויקבצו כל הניצוצין, ואז לא יהיה להם אחיזה בהם.

ולכן אמר 'כלחך השור' כי מבואר בפע"ח (שער עולם העשיה פ"ד) שי"א פעם שם מ"ה עם י"א הכוללים בנ"י שו"ר. היינו שהם יתקנו את י"א בחינות שצריכים לתקן כמבואר בארוכה בעץ"חיים (שער שבידת הכלים פ"ב) עיי"ש. 'את ירק השדה' יר"ק הוא אותיות קר"י, שבני ישראל היו צריכים לתקן, ובלק רצה למנוע מהם. וגם 'ירק בנ"י ש"י בחינת שי עולמות, שהוא השכר לשומר ומתקן את הניצו"ק כידוע (פע"ח קר"ש על המטה פ"א).

ובאמת רואים בסוף הפרשה, שהצליח בלעם ע"י עצתו לקלקל בחינת המחשבה, כמו שכתוב 'ויחל העם לזנות אל בנות מואב' (כה א), ולכן בא פנחס לתקן בחזרה בחינת מחשבה, ולכן כתוב אצל פנחס 'הנני נתן לו את בריתי שלום' (שם יב) כתיב 'שלום' בוא"ו קמיעא, שהוא יו"ד בחינת מחשבה, שתיקנו ע"י 'שקנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל'.

(רעוא דרעיון תשס"א לפ"ק)

הוה בפומיה ועיניה, בלק חיליה ותוקפיה הוה בעובדא דידין.

ועוד מבואר שם על מה שאמרו חז"ל (במ"ד יד לד) ולא קם עוד נביא כמשה וכו' אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם. הענין הוא כמו שמושה מן הדעת העליון, כן הוא בלעם ממש, לכן היה אומר 'יודע דעת עליון', כי לפי ששורשו משם, לכן היה יודע דעת עליון, ושניהם היו משורש הבל עיי"ש.

וזהו אמרו 'ירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי' היינו שאע"פ שמבואר בחז"ל (במ"ד כ יח) שבלק היה בעל קסמים ובעל נחש יותר מבלעם. אבל בגלל שראה בלק שבני ישראל כבר תיקנו את אלו הניצוצות מאדה"ר מבחינת 'עשה' מעשה, וגם 'לאמרי' בחינת דיבור, ורק נשאר להם לתקן בחינת מחשבה, שהוא התיקון לניצוצות של אדה"ר מהק"ל שנים שפירש מאשתו, וע"י זה יהיה לבני ישראל גאולה ליכנס לארץ ישראל, וזה רצה לקלקל אבל לא היה בכוחו, כי הרי שורשו מבחינת עשיה כמו שאמרנו לעיל, ולכן קרא לבלעם שהוא בחינת דעת בחינת מחשבה, ולכן היה בכוחו לקלקל לבני ישראל מלתקן בחינת מחשבה.

וזה מה שהוסיף התורה לומר 'ויגד מואב' כי מואב נומריקון מ"ו א"ב, היינו כי מילוי שם ע"ב שהוא בחינת חכמה בנ"י מ"ו, וגם א"ב הוא בחכמה (עיי"ן לקו"ת דברים), שבלק פחד שמה בני ישראל יתקנו ג"כ בחינת מחשבה. 'מפני העם מאד' מא"ד בנ"י שם מ"ה שהוא שם התיקון. וזה אמרו 'כי רב הוא' היינו כי

הנה יש לדקדק במקראות הללו טובא, א', שלכאורה נראה כתרתי דסתר אהרדי, שבתחילה אמר שסיבת יראת מואב מפני בני ישראל מחמת 'את כל אשר עשה ישראל' היינו שנצחו מלחמת סיחון ועוג שלא כדרך הטבע וכפירוש רש"י, ואחר כך אמר 'כי רב הוא' תולה סיבת יראת מואב מחמת ריבוי העם. ב', שבתחילה אמר 'ירא בלק' ואח"כ אמר 'ויגד מואב' ולא ויגד בלק. ג', אמרו 'עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו' מה זה לשון 'הקהל' הוה ליה למימר ישראל או העם מה הקהל. ד', למה אמר דוקא הלשון 'כלחך השור את ירק השדה'.

אלא הנראה לומר שזה ידוע ממרן האריז"ל (שער הכוונות דרושי הפסח ד"א, פע"ח שער חג המצות פ"א) שכל סיבת ירדתן של ישראל בגלות מצרים, היתה כדי לתקן את הניצוצין שנפלו באותן ק"ל שנים שפירש אדה"ר מאשתו עד שלא נולד שת (עירובין יח:), שדור של שעבוד מצרים היו מאותם הניצוצות שהוציא אדה"ר באותם ק"ל שנים ע"ש. וע"י שיתקנו שרשם, יוכלו לקבל את התורה, וליכנס לארץ ישראל.

ועוד מבואר ממרן האריז"ל בלקומי תורה בפרשה זו"ל: ולכן בלק לא היה לו סוד הפה רק סוד הידים, לכן 'קסמים בידם' כתיב, ולכן כשראה שלא הועיל דבריו אלו עם בלעם לכן 'ויספוק כפיו' והבן זה, כי דאג שאין לו רק כח מן הכפות הסתומים, אך בלעם כחו בפיו מן הבל הפה. כמבואר בזוה"ק (ח"ג קצנ:): בלעם חיליה ותוקפיה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו ז"ע

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

כִּי מֵרֵאשִׁי צְרִים אֲרָאנוּ וּמִנְבָּעוֹת אֲשׁוּרְנוּ הֵן עִם לְבָדָד יִשְׁכֵּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב (כג ט).

איחא במדרש (שמו"ד טו ז) דכמו דהאותיות ה"א ונו"ן אין להם בן זוג, רק ה"א מתחבר עם ה"א, ונו"ן מתחבר בנו"ן, כמו כן עם ישראל הקדוש מתחבר רק במינים ואינם מתערבים ח"ו בגוים ואינם מודווגים עמם ח"ו ע"כ.

ואמרתו לכאר באזיה אופן בני ישראל ניצולים מלהתחבר עם אינם מינם, ע"י 'עם' ר"ת עקיבא מ'שה, היינו ע"י שהם קיבלו את השני תורות תורת משה שהיא תורה שבכתב, ותורת רבי עקיבא שהיא תורה שבע"פ, וזה מרמז התיבה 'הן' כי תורת משה היא ה' חומשי תורה, ותורת רבי עקיבא היא ג'ון, כמש"כ בספרים הקדושים דרבי עקיבא השיג שער החמשים, כדברי מרן דודינו רבינו הקדוש רבי צבי מוידויששוב ז"ע על דברי חכמו"ל (ר"ה כא): חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם נמסרו למשה, חוץ מאחד. דמרמז על רבי עקיבא שיצאה נשמתו ב'אחד' כדאיחא בחו"ל (ברכות סא:), והוא השיג שער החמשים ג"כ עיי"ש. וזה ע"י 'הן עם' יען שהלכו בדרך השני התורות במצרים שנמסרו להם מן יעקב אבינו ע"ה עמוד התורה, היא שעמדה להם במצרים שלא התערבו ח"ו עם המצרים והבן היטב.

וכזה אמרתו לפרש בס"ד הנוסח שאנחנו אומרים בשבת ומועדים טובים בקדושת כתר 'הן' גאלתי אתכם אחרית כראשית' כי הגאולה הראשית ממצרים היתה בזכות 'הן' שלא הודווגו בשאינן מינם, וכמו כן הגאולה האחרית, הגאולה האחרונה שתהיה גאולה שלימה תהיה ג"כ בזכות 'הן' שלא יודווגו בני ישראל בשאינן מינם ח"ו, ועי"ז תהיה הגאולה בזכות השני תורות 'הן' כהנ"ל, כדברי המדרש (ויק"ד ז ג) אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות, שנאמר (הושע ח י) 'כי יתנו בגוים עתה אקבצם' במהרה בימינו אכיה"ר ברחמי"ם ובחסדי"ם.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

'ולא יקמנה' ביו"ד העיקרת של נקודת כתר. אבל 'הנ"ה ברך לקחת' ולא הנ"ו, 'וברך ולא אשיבנה' כי כוונת הרשע להפוך הברכות לקללה, כמו שמהפכין הצדיקים מכלה רפוא לכלה כלה קדישא, מצרה לצרה, ולא עלה בידו 'ולא אשיבנה' [מלא יו"ד] כי הברכות היו מיו"ד העיקרית, ברכו"ת אותיות ב"ו כת"ר, כי הברכות שהיה על ידי בלעם היו מהשפעות הכתר ככ"ה לעיכובא דוקא.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אם יתן לי בלק מלא ביתו פסח וזהב וגו' (כד יג).

'מלא' חסר ואו. מזה למדנו שנפשו רחבה (אבות פ"ה מ"ט), כי לא היה מספיק לו גם זה למלאות תאוותו, ועדיין חסר אף ב'מלא ביתו כסף וזהב'.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעֹר וְגו' (כה ג).

ישראל מעו בענין פעור שכוונו לבזות, אבל זה מעות גדול שעבודת פעור עיקר עבודתו לקבל בזיון וליסבול, וזה קליפה קשה, ומשה בעונה אמיתית שלו, הכניעו וביטלו מן העולם, ואם התרו בו דע שכל יותר שאתה מכוין לבזות זה הוא עבודתו, חייב סקילה, אבל ישראל מעו בזה ולא ידעו הלכה זאת, על כן כפר פינחס עליהם 'ויכפר על בני ישראל'.

(זוהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

נָאֵם שִׁמְעֵי אֲמָרֵי אֵל וַיִּדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן וְגו' (כד טז).

אחז"ל (סנהדרין קה): שידע לכוון הרגע שכועס הקב"ה. והקשו בתוס' בברכות (ז ע"א ד"ה שאלמ"ל) מה היה יכול לומר ברגע אחד, ותיצו שיכול לומר 'כלם' ע"כ. ולכאורה היה לו לומר 'הרגם' שהוא ג"כ תיבה אחת. ולדעתי יש לבאר שקטרג לפני הקב"ה ברגע באומרו 'כלם' שהם בעלי גאווה, כי באתון 'כלם' קודם האות כ' ואח"כ ל' ואח"כ ס' שמרמז על גאווה, ואח"כ לדבר טוב על ישראל אמר (במדבר כג כא) 'ותרועת מלך' בו' שהם ענוים ומרמז על 'מלך' קודם אות מ' ואח"כ ל' ואח"כ ד' שמרמז על ענוה, וזה 'מלך' שהוא ר"ת ל'ית מ'ג'רמיה כ'לום והוא כולו ענוה, כי דוד המע"ה אמר (דבה"א כט יא) 'לך הוי"ה הממלכה והמתנשא לכל לראש' הכל ממה שנשפע לו מלמעלה ולית מגרמיה כלום והבן היטב.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וְהָאֵמֶר הָאֵתוֹן אֵל בַּלְעָם הֲלֹא אָנֹכִי אֲתִנָּךְ וְגו' (כב ל).

שכן קליפות 'האתון' היתה לבוש נשמתו, ומחמת שהיה בו בבלעם כמה נשמות קדושות עצומות, כמבואר בליקוטי תורה על פסוק (ישעיה מט יח) כלם נקבצו באו לך ע"ש, לכך כתיב ברמזו שם קדוש 'הלוא' [אותיות שם אל"ה שם הלבוש (זוה"ק ח"ב צו:)], והקליפה היתה מלבשת לאלו הנשמות עד זמן תקונם.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

מִה אָקֵב לֹא קִבַּה אֵל וְמִה אֶזְעֵם לֹא זָעַם הוֹי"ה (כג ח).

הנה בלעם רצה לקלל את בני ישראל בשני השמות שלהם יעק"ב וישראל"ל, כדברי רש"י ז"ל עה"פ 'ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל' (במדבר כג ז), בשני שמותיהם אמר לו לקללם, שמא אחד מהם אינו מובהק עיי"ש. וזה השיב בלעם 'מה אקב לא קבה אל', היינו השם 'אל' מישראל, 'ומה אזעם לא זעם הוי"ה' קאי על שם יעקב, היינו כי הוי"ה מרמז על יעקב, כי בלית יעקב נאמר 'יוקרא שמו יעקב' (בראשית כה כו), ופירש"י ז"ל 'הקב"ה ע"כ. ואמרתו לפרש מפני מה דוקא הקב"ה, והיכן נרמז זאת בשם יעקב, רק יעקב הוא ר"ת של הדל"ת עולמות, 'יצרי עושי ק'וני ב'ורא, וקוני' היינו עולם האצילות כנודע, ולכן שפיר הקב"ה קראו יעקב, כי הד' אתון הוי"ה ב"ה וב"ש מכונים כביכול לד' עולמות הנ"ל כנודע, ולכן שפיר הקב"ה קראהו 'יעקב', וזה הפי' 'לא זעם הוי"ה' מרמז על השם יעקב.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

לֹא אִישׁ אֵל וַיִּכְזַּב וּבֵן אָדָם וַיִּתְנַחֵם הַהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדָבָר וְלֹא יִקְמְנָה. הַגִּהַ בְּרַף לְקַחְתִּי וּבְרַף וְלֹא אֲשִׁיבָנָה (כג יט-כ).

'יקמנה' מלא יוד. כמבואר במדרש (במד"ר כ כ) 'ההוא אמר' להביא עליהן רעות, וכשעושיין תשובה 'ולא יעשה' להם שום דבר רע, 'ודיבר' אבל 'ולא יקמנה' שיתקיים, כמבואר בדברי מרן האר"י בעש"ט שיוצאין אותיות וצורפין מפי הקב"ה, והמשכיל הנלכב יכול להמתיקן מרע"ש לעש"ר ומצר"ה לצה"ר ומדוי"ל ליו"ד, ונינוה נהפכת (יונה ג ד) שנהפכו לבכם מרע לטוב, אבל כשיוצא מהארות כתר, נקודה עיקרית, ככ"ה לעיכובא כ'תר כ'ל הכתרים, נאמר 'אין מידי מציל' (דברים לז לט) [היינו כשהוא מ'אין' בחינת כתר אז 'אין מידי מציל']. ולכן

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

חיוב הנחת תפילין ר"ת. סימן ל"ד (ד)

רבינו האריך בזר זהב (סק"א) בענין חיוב הנחת תפילין ר"ת, ומקדים להביא את סדר השתלשלות וקביעת הפסק הלכה לדורות, ונביא בעזה"י בכל גליון ענין אחד מדבריו.

ומטין אותן כלפי הדין והגבורה ושניהם אמת. אבל כשבטלה הסנהדרין, כל בית דין מורין הלכה למעשה כהכרעתן ודעתן הלכות אמיתיים וכשרים וראויין, ודברי שניהם אמת.

ומחלוקת ראשונה שלא עמדו למנין להיות הוראה אחת פושטת, היה הסמיכה שכל אחד מבתי דינין עשו כהוראתו¹, וזה לא היה מיום שניתנה תורה, כי תמיד הוראה אחת פושטת לכל ישראל על ידי סנהדרי גדולה שכפופים כולם להכרעתו. ואם נפל מחלוקת בהבנת דרכי תורה זה אומר צרת הבת מותר וזה אוסר, וזה אומר כורתין עצים בשבת לסכין של מילה וזה אוסר, וכל כיוצא בזה, והיה שם יחיד בסנהדרין דורש וסובר כמו שעתיד בית דין שני לידרוש, נעשה זקן ממרא בדורו, ואם לא המיתו ועמדו סנהדרין אחרים דורשין כסברתו, והוא חולק עליהם וסובר כראשונים, נהרג, אחר שהסכימו על הפכו בית דין שבימיו².

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

המחלוקת בהבנת דרכי התורה, שזה דורש ומלמד במדה אחת וזה במדה אחרת, כגון רבוי וימיוטי או כללי ופרטי, ואלו היה שם יחיד בבית דין ראשון דורש כמו שעתיד לדורש בית דין שני, ובבית דין שני יחיד אחד דורש כמו היה דורש בית דין ראשון, זה וזה בדורו נעשה זקן ממרא אם הורה לעשות כדבריו אחרי שהסכימו על הפכו בית דין שבימיו, ע"ל. וכ"כ הרמב"ם (ממרים פ"ב ה"א) ע"ש. וכן כתב רבינו בזהר חי (ח"ג פ' בשלח דף נז.) - בכל דבר קטן וגדול שבתורה יש בהם מ"ט פנים להיתר ומ"ט פנים שמאלים לאיסור, וזהו כלל התורה, ושאל משה היאך יהיה, והשיב לו אחרי רבים להטות, הטיה לאיסור או להיתר תלוי ביד ב"ד אחרי רבים להטות, והאוסר והמתיר אלו ואלו דברי אלהים חיים, והכרעה והטיה תלוי ביד ב"ד שכל דור, וקימו וקיבלו הכרעות הגמרא עד ביאות משיח שאסור לחלוק על הכרעתו, ובזמן המקדש היה תלוי ביד סנהדרין גדולה בלשכת הגזית, כי מציון תצא תורה, והממרה עליהם חייב מיתה, אע"פ שאמר כך שמעתי מפי משה רבינו בהר סיני, הרי גם הם שמעו, והלכה כרבים, ואחר החורבן כל ב"ד יכול לעשות קבלתו, בית שמאי יבמו צרת הבת (יבמות טו:), ור' אליעזר הגדול עשה פחמין בשבת לעשות ברזל למול הבן (שבת קל.), ולחכמים צרת הבת ערוה ממזר, והעושה פחמין מחלל שבת וחייב סקילה, ושניהם דברי אלהים חיים, וב"ה נשאו נשים מב"ש, ואמרו בירושלמי (יבמות פ"א ה"ו) אין ממצרת במה שקיבלו מהר סיני, שהרי שניהם דברי אלהים חיים, והן הן שני מטות, להיתר מטה ה' בית הלל, ולאיסור מטה האלהים בית שמאי, וכאלו חד בשורשו, והכל נכנעין לדעת התורה וכו', ע"ש.

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

ובהיות שמוה"ר מ היה מכאי ביתו נתנו למוה"ר מ להיכנס ראשונה, ומוה"ר צ' אחריו, וכשנכנסו פנה הקוניצער למוה"ר מ ושאלו: מי אברך הזה, ענה לו: זה אחי, שאל הקוניצער את מוה"ר צ' מה מעשך, ענה לו: אך האב א אלמע מאמע, און זי האט א קאן, און ווען מען גיט איר צו עפן הי (שטריו) גיז יו מילאך, (יש לי אימא וקנה שיש לה פרה וכשנותנים לה לאכול שחת היא נותנת חלב), ענה לו הקוניצער: זענט איהר דאך ארעבער זעצמאזך, (הרי הינד רבי שב), ודברו שניהם יחדיו ומוה"ר מ לא הבין כולם, מאו קיבל מוה"ר מ מרות אחיו מוה"ר צ' ביתר שאת.

(מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ששמע מוקינו הרה"ק רבי חיים יעקב מקאמרינא זי"ע) (א)

ואחד דרך היער יותר קרוב וקצר בחצי שעה, ושאל הבעל העגלה את רבי משה איזה דרך יסע ענה לו בדרך היער, כי היה כבר סמוך לערב שבת. כשנסעו קצת ראה הבעל עגלה שטעה בדרך, ואמר לרבי משה שזה יותר מעשרים שנה שנוסע הדרך הזה ועכשיו אינו מוצא מהיכן לצאת מהיער, כשראה רבי משה שכבר סמוך לשבת ואין מבוא לצאת מן היער, פנה אל אחיו רבינו צבי ואמר לו: אחי הפסק עם היחודים, וראה מה לעשות כדי שנצא מן היער, עמד רבינו צבי מדבקות, ואמר: משיבעני עלך שרו של יער שתוציאנו מן היער, באותו רגע צעק הבעל העגלה הנה העיר קוניץ.

כשבאו לקוניץ היה כבר מאוחר, והלכו כבר להתפלל תפלת מנחה, נכנסו מוה"ר מ ומוה"ר צ' לקבל שלום,

המותר לזה אסור לזה ושניהם רצון הבורא

וכן כל כיוצא בזה, המותר לזה אסור לזה ושניהם רצון הבורא, כי מה שהיה נאה קודם החטא היות האדם ואשתו ערומים, שב מגונה אחר החטא, ואם כן הנאה והמגונה כל אחד בזמנו דברי אלקים חיים, ומעולם לא נחלקו חכמי התורה להתיר את העורב ולאסור את היונה, על מה נחלקו על דבר ששני פנים שלו אמיתיים וצודקים לכאן ולכאן, אבל להלכה למעשה כל אחד מסביר טעמו שיתנהג הליכות עולם כפי דעתו והכרעתו, וההיתר והאיסור שניהם אמת, ולב בית דין מתנה איזה יכשר הלכה למעשה³. ושתי בתי דינים כל אחד עושה הלכה למעשה כפי שיקול דעתו והכרעתו וקבלתו עד משה מסיני. וכל זמן שהיו סנהדרין גדולה בתוקפן היו כל בתי דינים שבישראל כפופים להוראת סנהדרין, והממרה עליהם חייב מיתה, אף שגם דעתו והכרעתו אמת להלכה, אבל למעשה לא, כי מצוה לשמוע דבריהם אפילו אומר על ימין שהוא שמאל⁴, דהיינו הוראה שהוא נוטה לימין ולהיתר אומרים שהוא אסור,

א. כ"כ בספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"ב פ"ז).

ב. שהש"ר פ"א יח - כתיב (דברים יז יא) על פי התורה אשר יורוך, אשר תורך התורה אין כתיב כאן, אלא אשר יורוך, ועל המשפט אשר תאמר אין כתיב כאן, אלא אשר יאמרו לך, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, על הימין שהוא ימין ועל השמאל שהוא שמאל שמע להם, ואפילו שיאמרו לך על הימין שהוא שמאל ועל השמאל שהוא ימין.

ג. כדאיתא בגמ' חגיגה (דף טו:) - משנה, יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך, [פירש"י - ביום טוב, וזו היא מחלוקת ראשונה שהיתה בחכמי ישראל], יוסף בן יוחנן אומר לסמוך, יהושע בן פרחיה אומר שלא לסמוך, ניתאי הארבל אומר לסמוך, יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך, שמעון בן שטח אומר לסמוך, שמעיה אומר לסמוך, אבטליון אומר שלא לסמוך, הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם נכנס שמאי, שמאי אומר שלא לסמוך, הלל אומר לסמוך, הראשונים היו נשיאים ושניים להם אב בית דין. וע"ע בספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"ב פ"ט) מה שהרחיב בנידון זה.

ד. בספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"ב פ"ח) הרחיב בזה, וז"ל: הרי אלה ההפכין וחלופי ההוראה, כמו התר אכילת בשר ואסורו, בכל או במקצת, בהשתנות העתים, וכלם דברי אלהים חיים. ועד שלא נתמנה בית דין של מטה היתה תורה יוצאה מבית דין של מעלה, ודבר בעתו מה טוב. ועכשיו ניתנה תורה ונתחדשה הלכה אחרי רבים להטות, ואין לך אלא שופט שבימך, שהרי בית דין מבטל דברי בית דין שקדמוהו בשנים, או אפילו קטן ממנו, אם נפל

יִשְׂאָא מְשַׁלְזוּ יִיאָמַר (כג ז).

רבינו הגה"ק בעל ה'צבי לצדיק' מודיע שז"ע ז"א היה מגדולי תלמידי הרה"ק מלוזבלין, ולא היה נוסע לצדיקים אחרים מחמת חשש קפידת הלוזבלינער, מוש"כ אחיו הרה"ק רבי משה מסמבור היה נוסע ג"כ להרה"ק מקוניץ, והרה"ק מסמבור היה מפיצר תמיד את אחיו רבינו צבי לנסוע אל הקוניצער, פעם אחת גמר כדעתו, ושאל רשות מהלוזבלינר לנסוע לקוניץ, ונתן לו רשות. ובמשך כל ימי השבוע הכינו את עצמם בהכנה עילאה על הנסיעה הגדולה, וביום הששי בבוקר יצאו על אם הדרך בואכה קוניץ. הרה"ק מסמבור היה בימי עלומיו סוחר ומכיר בשפת המדינה, ולכן ישב ליד הבעל עגלה ודיברו שניהם, ורבינו צבי ישב בתוך העגלה ויחד יחודים כדרכו בקודש. בדרך לקוניץ יש ב' דרכים, אחד בדרך המלך,

